

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 410.002.04.2015
P.15.100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P.15.100 – „Współdziałanie wojewódzkich konserwatorów zabytków oraz jednostek samorządu terytorialnego”.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
<i>Kontroler</i>	Jacek Kalas, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 93036 z dnia 26 lutego 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Miasta i Gminy w Radzynie Chełmińskim (dalej: „Urząd”), Plac Towarzystwa Jaszczurczego 9, 87-220 Radzyń Chełmiński.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Krzysztof Chodubski, Burmistrz Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński (dalej: „Burmistrz”). (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

W okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2013-2015 (do 28 lutego) współdziałanie Urzędu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (dalej: „WKZ”) ograniczało się jedynie do działań związanych z uzgodnieniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W Gminie nie opracowano gminnego programu opieki nad zabytkami, o którym mowa w art. 87 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami² (dalej: „ustawa o ozionz”), a gminna ewidencja zabytków, o której mowa w art. 22 ust. 4 i 5 ustawy o ozionz prowadzona była nierzetelnie. Tylko dla 8,5% obiektów zabytkowych założono karty adresowe zabytków nieruchomości, pomimo otrzymania od WKZ stosownych wykazów w 2010 roku.

Przy zawieraniu umów o udzielenie dotacji oraz ich rozliczaniu Burmistrz nie przestrzegał części zasad określonych w Uchwale Rady Miejskiej Radzyna Chełmińskiego³ w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie Gminy Radzyń Chełmiński (dalej: „Uchwała”).

Otrzymane z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: „MKiDN”) dwie dotacje na prace zabezpieczające i konserwację murów ruin zamku krzyżackiego, będącego własnością Gminy, wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem i rozliczono zgodnie z zawartymi umowami o udzielenie dotacji.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2014 r. poz. 1446.

³ Uchwała nr XXVIII/217/06 Rady Miejskiej Radzyna Chełmińskiego z 26 kwietnia 2006 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie Gminy Radzyń Chełmiński

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań dotyczących prowadzenia gminnej ewidencji zabytków i współpraca w tym zakresie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Opis stanu faktycznego

W dniu 6 grudnia 2010 r. Burmistrz otrzymał od WKZ wykazy: zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (według stanu na dzień 19 listopada 2010 r.) oraz zabytków objętych wojewódzką ewidencją zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (dalej: „ustawa z 18 marca 2010 r.”)⁴.

(dowód: akta kontroli str. 38-70)

Według stanu na 9 marca 2015 r.⁵ wojewódzki rejestr zabytków nieruchomych i archeologicznych obejmował 20 obiektów (w tym jedną strefę ochrony konserwatorskiej i trzy nieruchome zabytki archeologiczne) położonych na terenie Gminy. Wojewódzka ewidencja zabytków nieruchomych znajdujących się na terenie Gminy (z wyłączeniem obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków oraz nieruchomych zabytków archeologicznych) obejmowała 215 obiektów.

(dowód: akta kontroli str. 6-16, 17-37)

W trakcie niniejszej kontroli WKZ poinformował Izbę, że z uwagi na fakt, iż ewidencjonowanie zabytków jest procesem ciągłym i podlegającym weryfikacji na podstawie nowych ustaleń naukowych oraz informacji zebranych w terenie przekazane NIK rejestry mogą się różnić od wykazów przesłanych Burmistrzowi w 2010 r.

(dowód: akta kontroli str. 6)

W gminnej ewidencji zabytków (dalej: „GEZ”) według stanu na 28 lutego 2015 r. wykazano wyłącznie obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków. Karty adresowe zabytków objętych GEZ zostały sporządzone w kwietniu 2009 r., według wzoru opracowanego w 2008 r. przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, tj. przed otrzymaniem od WKZ wykazów zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru oraz objętych wojewódzką ewidencją zabytków⁶.

Spośród 20 obiektów⁷ z terenu Gminy wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków jeden zabytek nieruchomy stanowił własność Gminy (ruiny zamku) a jeden współwłasność Gminy (dawna bożnica a obecnie dom mieszkalny).

(dowód: akta kontroli str. 6-37, 251)

Nie został uregulowany sposób dokumentowania czynności związanych z realizacją postanowienia §18 rozporządzenia MKiDN, dotyczący sprawdzania przez Burmistrza karty adresowej zabytku nieruchomego przed jej włączeniem do GEZ. Opracowanie dokumentu regulującego powyższe zagadnienie umożliwi określenie zgodności sporządzania kart adresowych z wymogami określonymi w rozporządzeniu MKiDN.

(dowód: akta kontroli str. 251)

W latach 2013-2015 (do 28 lutego) GEZ nie była uzupełniana. W tym czasie Urząd nie prowadził działań zmierzających do wpisania kolejnych obiektów do rejestru zabytków. W ww. okresie żaden zabytek nieruchomy wpisany do rejestru i będący własnością albo

⁴ Dz. U. Nr 75, poz. 474 – ustawa wygasła z końcem dnia 6 czerwca 2013 r.

⁵ Informacje uzyskane w trakcie kontroli od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.), dalej: „ustawa o NIK”.

⁶ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego określił wzór karty adresowej zabytku nieruchomego w rozporządzeniu z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. Nr 113, poz. 661). Określony wzór karty adresowej obowiązuje dla kart zakładanych od 2 czerwca 2011 r.

⁷ W tym: 16 zabytków nieruchomych, jedna strefa ochrony konserwatorskiej i trzy nieruchome zabytki archeologiczne.

współwłasnością Gminy nie zmienił sposobu zagospodarowania oraz nie został zagospodarowany na cele użytkowe.

(dowód: akta kontroli str. 6, 82)

GEZ nie została podana do publicznej wiadomości. Informacje o zabytkach Gminy, w tym obiekty wpisane do rejestru zabytków, zostały wykazane w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radzyń Chełmiński z 2009 r. dostępnym na stronie internetowej Urzędu⁸.

(dowód: akta kontroli str. 251)

Zadania w przedmiocie prowadzenia GEZ oraz realizacji innych zadań z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami⁹ w Urzędzie realizowała jedna osoba z Referatu Gospodarki Przestrzennej, Komunalnej oraz Budownictwa. Na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem osoby realizującej m.in. ww. zadania w latach 2013-2014 wydatkowano łącznie 129,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 82-84)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Dla 215 zabytków nieruchomości objętych wojewódzką ewidencją zabytków, którą WKZ przekazał Gminie w grudniu 2010 r., nie założono kart adresowych, czym nie wypełniono obowiązków wynikających z art. 22 ust. 5 ustawy o ochronie w związku z art. 22 ust. 4 tej ustawy oraz art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 18 marca 2010 r. Odpowiedzialny za powstanie powyższych nieprawidłowości Burmistrz wyjaśnił, iż w Gminie nie podjęto czynności założenia kart adresowych „z uwagi na trudną sytuację finansową gminy”. Burmistrz stwierdził, że do założenia brakujących kart adresowych Urząd przystąpi w 2015 r.

NIK zwraca uwagę, że niesporządzenie kart adresowych uniemożliwia sporządzenie gminnego programu opieki nad zabytkami.

(dowód: akta kontroli str. 6-70, 85-88)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Współpraca z WKZ przy sporządzaniu gminnego programu opieki nad zabytkami.

Opis stanu
faktycznego

Gmina nie posiada programu opieki nad zabytkami i nie posiadała takiego programu w latach wcześniejszych.

(dowód: akta kontroli str. 88)

Kontrola sposobu objęcia ochroną zabytków w planach zagospodarowania przestrzennego wykazała, że jeden¹⁰ spośród wszystkich zabytków nieruchomości znajdujących się w rejestrze zabytków został objęty Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego. Rada Miejska Radzyna Chełmińskiego (dalej: „Rada Miejska”) ustanowiła¹¹ wokół zabytku strefę ochrony konserwatorskiej, a także określiła Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Pozostałe zabytki nieruchomości wpisane do rejestru znajdują się na terenach, które nie były objęte, ani miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, ani decyzjami o warunkach zabudowy.

Uzgodnienia projektu ww. planu z WKZ miały miejsce w latach 2009-2011. Po uwzględnieniu przedstawionych warunków WKZ uzgodnił projekt.

⁸ <http://www.bip.radzynchelminski.pl/390.gospodarka-przestrzenna.html> (dostęp z 15 kwietnia 2015 r.).

⁹ Zadanie własne gminy określone w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.).

¹⁰ Wiatrak typu „holender” w miejscowości Radzyń Wybudowanie.

¹¹ Uchwała nr XXIII/206/13 z dnia 8 marca 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie miejscowości Radzyń Wybudowanie w gminie Radzyń Chełmiński.

W latach 2013-2015 (do 28 lutego) Burmistrz wydał 8 decyzji o warunkach zabudowy, które dotyczyły terenów, na których znajdowały się zabytki objęte wojewódzką ewidencją zabytków. Kontrolni poddano trzy decyzje o wydaniu warunków zabudowy¹². We wszystkich przypadkach stwierdzono, iż treść ich była zgodna z uzgodnieniami z WKZ.

(dowód: akta kontroli str. 17, 71-77, 79-81, 89)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Burmistrz nie sporządził gminnego programu opieki nad zabytkami i tym samym nie wypełnił obowiązku wynikającego z art. 87 ust. 1 ustawy o oziornz.

Burmistrz wyjaśnił, że programu nie sporządził, „ponieważ nie wprowadzono do gminnej ewidencji zabytków aktualnych kart adresowych dla „innych” zabytków nieruchomości znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków”.

(dowód: akta kontroli str. 88, 95-96)

W ocenie Izby brak gminnego programu opieki nad zabytkami może negatywnie wpływać na efektywność wykonywania celów wskazanych w art. 87 ust. 2 ustawy o oziornz, polegających m.in. na: włączeniu problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, zahamowaniu procesów degradacji zabytków i doprowadzeniu do poprawy stanu ich zachowania oraz podejmowaniu działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

3. Wykorzystanie środków finansowych na opiekę nad zabytkami oraz współpraca w tym zakresie z WKZ.

Opis stanu
faktycznego

Na lata 2013-2015 w budżecie Gminy w ramach rozdziału 92120¹³ zaplanowano wydatki w łącznej wysokości 1 225,1 tys. zł, w tym 231,5 tys. zł na 2013 rok, 299,7 tys. zł na 2014 rok i 693,9 tys. zł na 2015 rok. W poszczególnych latach wydatkowano:

- 205,8 tys. zł w 2013 r. (tj. 88,9% zaplanowanych środków), które wykorzystano na prace związane z konserwacją ruin zamku krzyżackiego (180,8 tys. zł) oraz dotację dla Parafii Rzymsko-Katolickiej w Radzynie Chelmińskim (25,0 tys. zł.);
- 250,2 tys. zł w 2014 r. (tj. 83,5% zaplanowanych środków), które wykorzystano na prace związane z konserwacją ruin zamku (235,2 tys. zł) oraz dotację dla Parafii Rzymsko – Katolickiej w Rywałdzie Królewskim (15,0 tys. zł);
- w okresie styczeń – luty 2015 r. nie wydatkowano żadnych środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

W ramach innych rozdziałów klasyfikacji budżetowej nie planowano wydatków na opiekę nad zabytkami.

(dowód: akta kontroli str. 90)

Urząd posiadał oszacowane potrzeby w zakresie nakładów finansowych związanych z utrzymaniem zabytku nieruchomego będącego własnością Gminy. W roku 2010 został opracowany kosztorys inwestorski dla zadania pn.: „Zabezpieczenie i konserwacja murów ruin Zamku Konwentualnego w Radzynie Chelmińskim”. Oszacowana wysokość kosztów wyniosła 3 150,6 tys. zł.

Urząd nie posiadał oszacowanych potrzeb w zakresie nakładów finansowych związanych z utrzymaniem zabytku stanowiącego współwłasność Gminy (dawna bożnica obecnie budynek mieszkalny). Kontrola okresowa stanu technicznego z 2014 r. oraz kontrola doraźna Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego z 2015 r. potwierdziły, że obiekt jest utrzymywany w należytym stanie technicznym i estetycznym. Wskazywano również na zaplanowanie remontu pokrycia dachowego wraz z konserwacją więźby dachowej.

¹² BPK.6730.18.2014.AF z 7 lipca 2014 r., BPK.6730.8.2015.AF z 23 marca 2015 r., BPK.6730.4.2015.AF z 24 marca 2015 r.

¹³ Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami; kwoty według planu po zmianach.

Zarządca budynku poinformował, że jest opracowywana dokumentacja na wymianę eternitu i remont więźby.

(dowód: akta kontroli str. 224, 228, 252 - 253)

Rada Miejska uchwaliła¹⁴ zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Zgodnie z powyższymi zasadami o przyznaniu dotacji oraz jej wysokości decydowała Rada Miejska w drodze uchwały. Dotacja mogła być udzielona na dofinansowanie nakładów¹⁵ określonych w §3 ww. Uchwały ustalonych na podstawie kosztorysu zatwierdzonego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, które zostaną przeprowadzone w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji. Ponadto w uchwale określono m.in. (1) termin składania wniosków, (2) prace na jakie może być udzielona dotacja, (3) wysokość nakładów koniecznych jaką stanowić może dotacja, (4) zawartość wniosku o udzielenie dotacji i (5) zawartość umowy o jej udzieleniu oraz (6) sposób rozliczenia dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 91 - 94)

W latach 2013-2015 (do 28 lutego) Rada Miejska udzieliła dwóch dotacji na łączną kwotę 40,0 tys. zł, tj.:

- 25,0 tys. zł. w 2013 r. dla Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. św. Anny w Radzynie Chelmińskim;
- 15,0 tys. zł. w 2014 r. dla Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. św. Sebastiana w Rywałdzie Królewskim¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 90)

W wyniku badania prawidłowości udzielenia powyższych dotacji stwierdzono m.in., że:

- w umowach zawarto zapisy określające zakres planowanych prac i termin ich realizacji, wysokość udzielonej dotacji oraz termin i sposób jej płatności, tryb kontroli wykonania umowy, sposób rozliczenia dotacji;
- obie dotacje zostały rozliczone (z tego jedna nieprawidłowo);
- o udzielonych dotacjach Burmistrz informował MKiDN, WKZ, Starostę Grudziądzkiego, oraz Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego (informacje o udzielonych dotacjach przekazywano po upływie odpowiednio 47 i 93 dni od dnia podpisania umowy);
- w jednym przypadku wnioskodawca otrzymujący dotację złożył oświadczenie o staraniu się o pozyskanie środków na realizację projektu z innego źródła¹⁷, w drugim przypadku umieszczono informację, że wnioskodawca nie ubiega się o udzielenie dotacji od innego podmiotu¹⁸;
- w umowach nie były zawierane postanowienia o obowiązku udostępnienia zabytku dla zwiedzających.

(dowód: akta kontroli str. 97-172, 246-247)

W 2013 i 2014 r. Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Sebastiana w Rywałdzie Królewskim otrzymała dofinansowanie na realizację zadań dotyczących prac konserwatorskich przy

¹⁴ Uchwała Nr XXVIII/217/06 Rady Miejskiej Radzyna Chelmińskiego z 26 kwietnia 2006 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie Gminy Radzyna Chelmiński.

¹⁵ Tj.: sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich, przeprowadzenie badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych, wykonanie dokumentacji konserwatorskiej, opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich, zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku, stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku, odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki, odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności, odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic, i okienic, okiennic, zewnętrznych drzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych, modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu, zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych niezbędnych do wykonania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru.

¹⁶ Dotacja dotyczyła prac konserwatorskich przy polichromii na sklepieniu i ścianach na chórze muzycznym, w zachodnim korpusie kościoła. Ogólna wartość robót 151,5 tys. zł. Ogółem uzyskane przez Prowincję Warszawską Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów dotacje, na to zadanie w 2014 r., wyniosły 115 tys. zł.

¹⁷ Wniosek z 26 września 2013 r.

¹⁸ Pismo z 26 września 2012 r. dotyczące wniosku z 26 września 2012 r.

polichromiach (w różnych częściach kościoła) od Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w łącznej wysokości 200,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 172, 265)

W latach 2013-2015 (do 28 lutego) Burmistrz odmówił w jednym przypadku udzielenia dofinansowania na kwotę 10,0 tys. zł na prace restauratorskie, konserwatorskie oraz roboty budowlane przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków. Powodem odmowy udzielenia dotacji było nieujęcie zadania w budżecie Gminy¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 173-175)

W okresie objętym kontrolą Burmistrz trzykrotnie wystąpił do MKiDN o udzielenie dotacji na trzy etapy prac zabezpieczających i konserwacji murów ruin zamku krzyżackiego konwentualnego, będącego własnością Gminy. Trzeci wniosek²⁰ uzyskał warunkową zgodę MKiDN na udzielenie dotacji. W związku ze złożonymi wnioskami, Gmina otrzymała od MKiDN dwie dotacje w łącznej kwocie 360,0 tys. zł. Środki te wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem i rozliczono zgodnie z postanowieniami zawartych umów²¹ o udzielenie dotacji.

(dowód: akta kontroli str.177-203)

Poza powyższymi dotacjami w latach 2013-2015 (do 28 lutego) Gmina nie otrzymała innych środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

(dowód: akta kontroli str. 253)

W latach 2013-2015 (do 28 lutego) Urząd nie podejmował działań wspólnie z WKZ w celu pozyskania środków na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane dla zabytków nieruchomych niebędących własnością Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 253)

O możliwości pozyskania środków z innych źródeł niż budżet Gminy na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru Urząd nie informował właścicieli takich zabytków. Burmistrz nie posiadał wiedzy na temat środków finansowych ewentualnie otrzymywanych z różnych źródeł przez właścicieli zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków na realizację ww. prac przy tych zabytkach.

(dowód: akta kontroli str. 177, 253)

W zakresie przeprowadzania rocznych i pięcioletnich kontroli okresowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane²², stwierdzono, że zostały one przeprowadzone w dwóch obiektach będących odpowiednio własnością i współwłasnością Gminy, których dokumentacja została wytypowana do niniejszej kontroli, oraz że:

- roczne i pięcioletnie kontrole były przeprowadzane w zakresie i terminach wskazanych w wymienionej ustawie;
- zalecenia wydane w wyniku rocznych i pięcioletnich kontroli okresowych są realizowane;
- w obiektach nie są aktualnie prowadzone prace restauratorskie, konserwatorskie;
- na obiektach nie są zamontowane urządzenia, reklamy i tablice, na umieszczenie których konieczne jest posiadanie zezwolenia WKZ;
- obiekty są oznaczone znakami informującymi o objęciu ich ochroną konserwatorską.

(dowód: akta kontroli str. 204-207, 228-229)

Te same obiekty, na zlecenie NIK, zostały poddane kontrolom doraźnym przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego (dalej: „PINB”) w zakresie oceny ich stanu technicznego oraz prawidłowości utrzymania i użytkowania. PINB stwierdził, m.in. że obiekty wykorzystywane są zgodnie z przeznaczeniem i są utrzymane w stanie należyтым.

(dowód: akta kontroli str. 208-225)

¹⁹ Wnioskodawca otrzymał środki finansowe na prace konserwatorskie w kolejnym roku budżetowym.

²⁰ Złożony 24 października 2014 r.

²¹ Umowy z dnia: 17 czerwca 2013 r. i 6 czerwca 2014 r.

²² Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 ze zm.).

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Gminie nierzetelnie zweryfikowano dwa wnioski o udzielenie dotacji, tj. wniosek z dnia 26 września 2012 r. oraz wniosek z dnia 26 września 2013 r., skutkiem czego udzielono dotacji z naruszeniem:

a) §2 Uchwały, który wskazuje, że „dotacja może być udzielona na dofinansowanie nakładów ustalonych na podstawie kosztorysu zatwierdzonego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków”. Tymczasem, ww. wnioski nie zawierały kosztorysu zatwierdzonego przez WKZ. Burmistrz wyjaśnił, że „§2 w/w Uchwały wymagający kosztorysu zatwierdzonego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków dotyczy tylko i wyłącznie §8 pkt 4, w którym określono, że w przypadku nie rozdzielania wszystkich środków przeznaczonych na dotację w danym roku, można dodatkowo składać wnioski o udzielenie dotacji do dnia 31 lipca, a dotacja zostanie udzielona w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku. Intencją tego zapisu, tj. złożenia podpisu przez konserwatora zabytków, była ważność wykonania robót konserwatorskich w danym roku.

W ocenie Izby, w wymienionej uchwale nie wskazano, iż wspomniany kosztorys powinien być składany jedynie w przypadkach określonych w §8 pkt 4 Uchwały.

(dowód: akta kontroli str. 91-96, 99-116, 137-151, 227)

b) §7 ust. 1 pkt 5 Uchwały, który stanowi, że wniosek o dotację powinien zawierać określenie wysokości dotacji o jaką ubiega się wnioskujący. Tymczasem, wniosek z 26 września 2012 r. nie zawierał informacji o wysokości dotacji z budżetu Gminy o jaką ubiega się wnioskujący²³. We wniosku tym wskazano, że prace będą finansowane przez wnioskującego i ze środków dotacji, bez wskazania kwotowego udziału finansowania.

Burmistrz wyjaśnił, że „wniosek Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. św. Anny w Radzynie Chelmińskim z dnia 26 września 2012 r. zawiera kwotę dotacji w wysokości 31 500 zł, na którą składa się cena jednostkowa jednej stacji Drogi Krzyżowej w wysokości 4 500 zł. Wnioskowano o dotację na 7 stacji”.

W ocenie NIK wskazana we wniosku kwota 31,5 tys. zł stanowi ogólną wartość robót, a nie wnioskowaną kwotę dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 137, 254)

c) §7 ust. 1 pkt 6 Uchwały, który stanowi, że wniosek powinien zawierać wykaz prac wykonanych przy tym zabytku w okresie ostatnich 5 lat, z podaniem wysokości wydatków poniesionych na ich przeprowadzenie, oraz §7 ust. 1 pkt 7 ww. Uchwały, który wskazuje, że wniosek powinien zawierać informację wnioskodawcy o dotychczas uzyskanych środkach publicznych, przeznaczonych na przeprowadzenie przy tym zabytku prac w okresie ostatnich 5 lat. Dokumentacja dotycząca wniosku z 26 września 2012 r. zawierała niepełne informacje w zakresie pozyskanych środków, bowiem z ustaleń kontroli wynikało, że na odnowienie czterech stacji²⁴ Drogi Krzyżowej wnioskodawca otrzymał ze środków publicznych łączną kwotę 60,0 tys. zł a nie, jak wskazał we wniosku, jedynie dotację z Urzędu z 2012 r. w wysokości 19,7 tys. zł²⁵. Ponadto we wniosku i piśmie uzupełniającym nie wskazano następujących prac wykonanych przy tym zabytku, tj. odnowienia: kraty do Kaplicy Dąbrowskich²⁶ oraz łuku dzielącego nawę główną od prezbiterium²⁷. Zabytkiem wpisanym do rejestru zabytków Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest kościół parafialny p.w. św. Anny w Radzynie Chelmińskim wraz z urządzeniem wnętrza²⁸. Burmistrz wyjaśnił, że „(...) wykaz prac wykonanych przy tym zabytku w okresie 5 lat, z podaniem wysokości wydatków poniesionych na ich przeprowadzenie (...) zostały wykazane w piśmie uzupełniającym z dnia 26 września 2012 r.”.

²³ Wniosek zawierał informacje, że: (1) prace konserwatorskie dotyczyć będą siedmiu stacji Drogi Krzyżowej, (2) umowy koszt prac przy jednej stacji wyniesie 4,5 tys. zł oraz, że (3) „Prace będą finansowane przez parafię i Urząd Miasta i Gminy”.

²⁴ Od IV do VII.

²⁵ Umowa o udzieleniu dotacji z 15 października 2012 r. dotyczyła m.in. konserwacji siedmiu stacji Drogi Krzyżowej, na które to prace dotacja wyniosła 22,9 tys. zł.

²⁶ Na kwotę 17,1 tys. zł.

²⁷ Na kwotę 20,0 tys. zł.

²⁸ Decyzja A/383 z 4 grudnia 1929 r.

NIK nie podziela poglądu Burmistrza, ponieważ w ww. piśmie wnioskodawca wskazał, że otrzymał dotację z Urzędu w wysokości 19,7 tys. zł, a nie wskazał, że w okresie pięciu lat poprzedzających złożenie wniosku wnioskodawca przeprowadził prace konserwatorskie, na które Gmina udzieliła dotacji na łączną kwotę 60,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 137 – 151, 232 – 245, 254)

2. Dotacja udzielona na podstawie umowy z 29 listopada 2013 r.²⁹ została rozliczona przez Gminę, pomimo nieprzedstawienia przez Parafię p.w. Św. Anny w Radzynie Chelmińskim kosztorysu powykonawczego, co stanowiło naruszenie §11 ust. 2 pkt 1 Uchwały oraz §4 pkt 1 umowy o udzieleniu dotacji³⁰ które wskazywały, że do rozliczenia dotacji wymagany jest kosztorys powykonawczy.

Burmistrz wyjaśnił, że dotacja została rozliczona, „gdyż dotowany przedstawił kosztorys powykonawczy. Dokument w części opisowej posiada niezbędne informacje na temat wyceny przeprowadzonych prac oraz zatytułowany jest jako kosztorys powykonawczy. Natomiast pomyłkowo przy kopiowaniu z kosztorysu ofertowego nie naniesiono poprawki w kolumnie 5 części tabelarycznej dotyczącej słów *Przewidywany koszt realizacji na Koszt realizacji*. Jest to błąd pisarski osoby sporządzającej powyższy kosztorys. (...) Koszt realizacji prac wyniósł 31 802,96 zł zgodnie ze złożonym kosztorysem (...)”

W ocenie NIK przedłożone do kontroli dokumenty nie zawierały kosztorysu powykonawczego, o którym mowa w §11 ust. 2 pkt 1 Uchwały oraz §4 pkt. 1 umowy o udzieleniu dotacji. Przyjęty przez Gminę dokument, pomimo nadania mu stosownego tytułu, był w istocie kosztorysem ofertowym, a nie powykonawczym. Ocena charakteru dokumentu nie zależy od jego nazwy ale od jego rzeczywistej treści.

(dowód: akta kontroli str. 94, 141, 157-165, 170, 254-263)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Izba zwraca uwagę na trudności w interpretacji Uchwały określającej zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie Gminy Radzyń Chelmiński. I tak: §2 Uchwały stanowi, że „dotacja może być udzielona na dofinansowanie nakładów określonych w §3 (...) które zostaną przeprowadzone w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji”, a w §6 tej uchwały wskazano, że „wnioski o udzielenie dotacji składa się (...) do 30 września roku poprzedzającego rok, w którym dotacja ma być udzielona”. Burmistrz wyjaśnił, iż z uwagi na możliwość mylnej interpretacji podjął decyzję, aby na najbliższej sesji Rady Miejskiej dokonać niezbędnych zmian w treści powyższej Uchwały, tak aby w/w paragrafy miały bardziej logiczną spójność.

(dowód: akta kontroli str. 91 -92, 227)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w badanym obszarze.

3. Współpraca z WKZ w zakresie rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących zniszczenia, uszkodzenia lub niezabezpieczenia zabytku.

Opis stanu
faktycznego

W latach 2013-2015 (do 28 lutego) do Urzędu nie wpływały skargi i wnioski lub informacje o czynach określonych w art. 108, 110, 113-114, 117-119 ustawy o ozionz, w związku z powyższym pracownicy Urzędu nie występowali do WKZ o wytyczne, instrukcje w sprawie sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia na terenie Gminy działań i zaniechań o których mowa w art. 108, 110, 113-114, 117-119 ustawy o ozionz.

(dowód: akta kontroli str. 253)

W latach objętych kontrolą Gmina nie wnioskowała o zawarcie Porozumienia, o którym mowa w art. 96 ust. 2 ustawy o ozionz.

(dowód: akta kontroli str. 253)

²⁹ Fn.3222.490.2013.MR.

³⁰ Nr Fn.3222.490.2013.MR z 29 listopada 2013 r.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. niezwłoczne założenie kart adresowych dla wszystkich zabytków nieruchomych objętych wojewódzką ewidencją zabytków, dla których nie założono tych kart;
2. opracowanie gminnego programu ochrony zabytków i przedłożenie go do uchwalenia Radzie Miejskiej po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia .... maja 2015 r.

Kontroler
Jacek Kalas
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

.....
podpis